

Materiały faktograficzne

Bożena Pitek, Armin Mikos v. Rohrscheidt

Raport z analizy potencjału turystyczno-kulturowego miasta Legnica oraz powiatu ziemskiego legnickiego

1. Dane dotyczące przebiegu badania

Obszar badania: miasto na prawach powiatu: Legnica; powiat legnicki

Lokalizacja: Województwo dolnośląskie

Zasięg: mikroregion

Metodologia: metoda oceny potencjału turystyczno- kulturowego mikroregionów zawarta w Mikos von Rohrscheidt A., 2010, *Turystyka kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy.* (Wyd.2)Wyd. KulTour.pl, Poznań

Kwerenda źródłowa literatury i materiałów: luty- marzec 2014

Zapytania waloryzacyjne w obiektach i wizje lokalne: luty 2014

Badania terenowe: : luty- marzec 2014

Przeprowadzający badania terenowe: **Bożena Pitek**

Data wypełnienia formularza: 21.02.-10.03. i 20 04. 2014r.

2. Formularz waloryzacyjny mikroregionu.

Kategoria I: Potencjalne cele turystyki kulturowej

I.A: Zabytki:

I.A. a) Obiekty sakralne:

Historyczny zespół sakralny dużej wielkości Z (pierwsze dwa) (6)

Zespół klasztorny Benedyktynów wraz z kościołem pw. Św. Jadwigi w Legnickim Polu (6)

Dawny kościół św. Maurycego wraz z klasztorem Benedyktynek w Legnicy (6)

Mniejszy lub częściowo zachowany historyczny zespół sakralny (pierwsze dwa) (3)

Kościół św. Jana i dawne kolegium Jezuickie w Legnicy z 1714-1729 r. (3)

Kościół Św. Jana w Legnicy z dawnym zespołem franciszkanów (3)

Historyczna znacząca świątynia innych religii ZD (pierwsze dwie) (6)

Ewangelicki kościół Marii Panny w Legnicy (6)

Sanktuarium historyczne o znaczeniu krajowym / regionalnym (diecezjalnym) (pierwsze) (6)

Sanktuarium św. Jadwigi Śląskiej w Legnickim Polu (6)

Inne sanktuarium tej rangi lub sanktuarium o znaczeniu regionalnym bez historycznego kultu (za pierwsze dwa) (3)

Sanktuarium św. Jacka w Legnicy (3)

Inna świątynia innych wyznań i religii Z (2)

Cerkiew pw. Zmartwychwstania Pańskiego w Legnicy (2)

Synagoga w Legnicy przy ul. Chojnowskiej (2)

Zbór "Anastasis" w Legnicy (0)

Sala Królestwa (Tarninów) w Legnicy (0)

Cerkiew greckokatolicka p.w. Zaśnięcia NMP w Legnicy (0)

Aktualna siedziba biskupia (6)*Legnicka Kuria Biskupia ul. Jana Pawła II 1 w Legnicy(6)***Inny obiekt sakralny o znacznych walorach architektonicznych (pierwsze trzy) (4)***Kościół św. Piotra i Pawła w Chojnowie (4)**Kościół pw. Św. Stanisława w Miłogostowicach (4)**Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Ulesiu (4)***I.A. b) Zamki i pałace:****Zamek lub pałac historyczny ZD (pierwsze trzy) (3)***Zamek Piastowski w Legnicy (3)**Renesansowy Zamek Piastowski w Chojnowie (3)**Dawny dwór opatów lubiąskich w Legnicy (3)**Pałac w Piotrowicach (0)***Ruina historycznego zamku/grodu/pałacu D (za pierwsze trzy***) (2)***Ruiny klasycystycznego pałacu z XVIII wieku w Pątnowie (0)***Ruina historycznego zamku, pałacu, grodu niedostępna (za pierwsze trzy****) (1)***Zamek w Prochowicach z XIV wieku (0)***I.A. c) Inne zabytkowe obiekty architektoniczne i techniczne:****Historyczny zespół urbanistyczny z rynkiem, zachowany we fragmentach (pierwsze dwa) (3)***Stare Miasto w Legnicy (3)**Centrum Chojnowa (3)**Układ urbanistyczny dzielnicy Tarninów w Legnicy (0)***Budynek o znacznych walorach architektonicznych ZD (pierwsze trzy**) (4)***Akademia Rycerska w Legnicy (4)**Kramy śledziowe w Legnicy (4)**Stary Ratusz w Legnicy (4)**Baszta Tkaczy w Chojnowie (0)***Budynek o znacznych walorach architektonicznych Z (pierwsze trzy****) (3)***Kamieniczka Pod Przepiórczym Koszem w Legnicy (0)***Znaczne fragmenty historycznych fortyfikacji miejskich (2)***Fragmenty murów obronnych w Legnicy z wieżą Chojnowską i Głogowską (2)**Fragmenty murów miejskich w Chojnowie (2)**Fragmenty murów miejskich w Prochowicach (0)***Pojedyncze zabytki związane z dziejami innych grup etnicznych ZD (pierwsze dwa*) (4)***Teatr Dramatyczny w Legnicy, dawne koszary pruskich grenadierów królewskich (4)***Częściowo zniszczone lub niedostępne obiekty związane z innymi grupami etnicznymi (pierwsze dwa) (1)***Dawne kompleksy koszarowe wojsk Wehrmachtu w okolicach ulicy Myrka a Myśliwca, Słubickiej, Poznańskiej, Chocianowskiej i w Lasku Złotoryjskim w Legnicy (1)**Dawna fabryka przetwórstwa warzywno-owocowego J. Grolischa przy ul. Libana w Legnicy (jedna z największych fabryk w Prusach Wschodnich) (1)*

Zabytek techniki/obiekt przemysłowy o znaczeniu regionalnym ZD (do trzech*) (3)***Budynki dawnej fabryki odzieżowej przy ul. Słubickiej w Legnicy (3)**Zespół przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Legnicy (3)***I.A. d) Obiekty militarne:***Nieczynne poniemieckie wojskowe lotnisko w Legnicy (2)**Nieczynne dawna proradzieckie lotnisko wojskowe w Krzywej (2)**Kompleksy koszarowe wojsk radzieckich w Legnicy (0)**Budynek Sztabu wojsk Radzieckich w Legnicy (0)***Dodatkowe punkty za obiekty dziedzictwa kulturowego:****Obiekt będący na polskiej liście Pomników Historii ZD (15)***Klasztorny zespół pobenedyktynski w Legnickim Polu (15)***Dodatkowe punkty za wszystkie miejsca lub obiekty wpisanych powyżej klas:****Za stałych przewodników miejskich oprowadzających po obiektach lub przewodników obiektowych w j. polskim (za pierwsze pięć) (po 2 pkt)***Akademia Rycerska w Legnicy (jako ekspozycja) (2)**Muzeum Bitwy Legnickiej w Legnickim Polu (2)**Kaplica zamkowa św. św. Benedykta i Wawrzyńca w Legnicy (2)***Za bardzo dobry (2) lub dobry (1) stan konserwacji i estetyki najważniejszych trzech obiektów (element uznaniowy) można doliczyć w sumie od 1 do 2 punktów dla całego regionu).***Zamek Piastowski w Legnicy (2)**Katedra pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Legnicy (2)**Akademia Rycerska (2)***I.B. Miejsca historyczne lub znaczące:****I.B. a) Budowle historyczne i monumenty:****Pomniki lub obiekty małej architektury²¹ o znaczeniu lokalnym (do trzech****) (1)***Pomnik Polsko-Radzieckiego Braterstwa Broni w Legnicy (1)**Pomnik upamiętniający powrót ziemi do macierzy (1)**Pomnik ku czci poległych 28 XII 1946 (1)***Miejsca historyczne o znaczeniu międzynarodowym (do trzech) (8)***Miejsce Bitwy pod Legnicą (8)**Warmątowice - miejsca związane z przebiegiem Bitwy nad Kaczawą z r. 1813 (8)***I.B. b) Cmentarze historyczne****Nekropolia zbiorowa znanych osobistości w skali regionu (do trzech) (2)***Mauzoleum Piastów w Legnicy (2)***Inny cmentarz zabytkowy z ciekawymi obiektami sztuki sepulkralnej*** (do dwóch) ZD (1)***Cmentarz żydowski z kostnicą i salą modlitewną w Legnicy (1)**Ewangelicki cmentarz z XVII wieku w Lasowicach (obecnie parafialny) (1)***I.B. c) Budowle współczesne****Budowle współczesne o bardzo wysokiej wartości architektonicznej D (do dwóch) – (5)***Letia Business Center w Legnicy (2)*

I.C) Pojedyncze dzieła sztuki:

Obiekty, instalacje lub zespoły sztuki współczesnej o znaczeniu krajowym (5)

Ring - logo Festiwalu Srebra (9)

I.D. Muzea i wystawy (w tym skanseny, galerie, muzea techniki)

Muzea o znaczeniu regionalnym (do trzech) (5)

Muzeum Bitwy Legnickiej (5)

Muzeum Miedzi w Legnicy (5)

Muzeum Regionalne w Chojnowie (5)

Zorganizowane w ostatnim roku wystawy czasowe o zasięgu krajowym (pierwsze trzy) (4)

Wystawa z okazji Legnickiego Festiwalu SREBRO 2013 w Muzeum Miedzi, w Legnicy (4)

Zorganizowane w ostatnim roku wystawy czasowe o zasięgu regionalnym* (w sumie za pierwsze trzy) (2)

Legnica w kolorze miedzi (2)

Odzyskane miasto. W dwudziestą rocznicę wycofania z Legnicy Jednostek Armii Radzieckiej, w Muzeum Miedzi, w Legnicy (2)

Świat toruńskiego piernika, Muzeum Miedzi, w Legnicy (0)

Obraz Powstania Styczniowego w zachodnioeuropejskiej ilustracji prasowej XIX wieku, Muzeum Miedzi, w Legnicy (0)

Organizacja Nocy Muzeów w regionie na mniejszą skalę* (3-9 placówek) (2)

Muzeum Miedzi w Legnicy, Muzeum Bitwy w Legnickim Polu, Muzeum Miedzi: Akademia Rycerska w Legnicy (2)

Przy wszystkich uwzględnionych powyżej muzeach i ekspozycjach **dodatkowe** punkty za:

Ekspozycje i prezentacje multimedialne (do dwóch) (2)

Muzeum Miedzi w Legnicy (2)

Przewodnicy obiektowi stali (2)

Muzeum Miedzi w Legnicy (2)

Muzeum Bitwy w Legnickim Polu (2)

Muzeum Miedzi: Akademia Rycerska, w Legnicy (2)

Przewodnicy obcojęzyczni obiektowi stali za każdy język do trzech (1)

Muzeum Miedzi w Legnicy (1)

Muzeum Bitwy w Legnickim Polu (1)

Muzeum Miedzi: Akademia Rycerska, w Legnicy (1)

Przewodnicy obiektowi na wcześniejsze zamówienie** (1)

Muzeum Regionalne w Chojnowie (0)

Przewodnicy obiektowi na wcześniejsze zamówienie w przynajmniej 2 językach obcych (w braku stałych), za każdy język do trzech (1)

Muzeum Regionalne w Chojnowie (1)

Własny materiał informacyjny, wydany nie dawniej niż przed 5 laty (1)

Muzeum Miedzi w Legnicy (1)

Muzeum Regionalne w Chojnowie (1)

Sklep muzealny otwarty w godzinach pracy muzeum (1)*Muzeum Miedzi w Legnicy (1)**Muzeum Regionalne w Chojnowie (1)***Przy muzeach regionalnych i lokalnych punkty dodatkowe za:****Stałe godziny otwarcia (1)***Muzeum Miedzi w Legnicy (1)**Muzeum Regionalne w Chojnowie (1)**Muzeum Miedzi: Kaplica zamkowa św. św. Benedykta i Wawrzyńca, w Legnicy (1)***Każdą wystawę tematyczną stałą powyżej czterech (do dwóch w sumie) (1)***Muzeum Miedzi w Legnicy (1)**Muzeum Regionalne w Chojnowie (1)***Własny materiał informacyjny, opracowania mniejsze (brozury, foldery) (1)***Muzeum Miedzi w Legnicy (1)**Muzeum Regionalne w Chojnowie (1)***I.E. Eventy kulturowe:****Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu krajowym (do dwóch) (6)***Ogólnopolski Turniej Chórów Legnica Cantat (6)***Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu regionalnym (do dwóch) (4)***Dolnośląskie Spotkanie Orkiestr Dętych w Legnicy (4)**(Większość zespołów spoza regionu)****Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu międzynarodowym (7)***Międzynarodowe Spotkania Kultur Mniejszości Narodowych i Etnicznych „Europa bez granic” w Legnicy (7)**Międzynarodowa Wystawa „Satyrykon” w Legnicy (7)**(Ponad 50% wykonawców/ zawodników pochodzi spoza kraju)****Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu krajowym (do trzech) (6)***Ogólnopolski Festiwal Piosenki Ekologicznej w Legnicy (6) Ogólnopolski Festiwal Piosenki Harcerskiej w Legnicy (6)**(Ponad 50 % wykonawców pochodzi z różnych stron kraju, spoza regionu)***Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu regionalnym (do trzech) (4)***Regionalne Spotkania Zespołów Folklorystycznych w Legnicy (4)**Polsko-niemiecki Biwak historyczny w Warmątowicach (upamiętnia Bitwę Nad Kaczawą) (4)***I.F. Funkcjonujące zakłady przemysłowe z ofertą turystyczną (do dwóch) (2)***KGHM Polska Miedź S.A. (2)***I.G. Kulturowo znacząca oferta przyrodnicza:****Park Krajobrazowy na terenie regionu (do trzech) (2)***Park Krajobrazowy „Chelmy” (2)***Rezerwat przyrody na terenie regionu do trzech) (1)***Rezerwat „Torfowisko Kunickie”.(1)**Rezerwat „Jezioro Koskowickie” (1)*

Rezerwat „Brekinia” (1)

Ogród Botaniczny, Palmiarnia, Arboretum (pierwsze dwa obiekty) (4)

Palmiarnia w Legnicy (4)

Park miejski duży kultywowany (pow. od 4 ha) z obiektami sztuki (za pierwsze dwa) (2)

Park Miejski w Legnicy (2)

Park miejski duży, kultywowany, bez obiektów sztuki* (za pierwsze dwa) (1)

Park Piastowski w Chojnowie (1)

I.H. Szlaki kulturowe:

Przebiegające przez region lub jego miejscowości materialne lub realne szlaki turystyczne o znaczeniu międzynarodowym (8)

Via Regia ("Droga Wysoka") (8)

Droga Świętego Jakuba (8)

Szlak Cysterski przebiegający przez region (bez obiektów sakralnych) (0)

Wirtualne szlaki turystyczne, przebiegające przez teren regionu (za pierwsze trzy) (2)

Szlak Polskiej Miedzi (2)

Materialne lub realne szlaki turystyczne w regionie (własne) (za pierwsze trzy) (3)

Szlak dookoła Legnicy (3)

Wirtualne trasy tematyczne w miejscowościach regionu (za pierwsze trzy) (1)

Szlak Bitwy pod Legnicą w 1241 roku. (1)

Turystyczna ścieżka miejska w Legnicy (1)

Szlak „Śladami Małej Moskwy”, Legnica (1)

Kategoria II: Elementy obsługi turystycznej:

II.A. Informacja turystyczna:

Informacja turystyczna na miejscu, regularnie czynna (2)

Powiatowe Centrum Informacji Turystycznej e Legnicy (2)

Centrum Informacji Turystycznej przy Ośrodku Sportu i Rekreacji w Legnicy (2)

Przewodnicy miejscy lub terenowi na zamówienie (3)

PTTK Legnica (3)

Przewodnicy miejscy lub terenowi, (za każdy język obcy do czterech) (1)

Obsługa przewodnika w językach: angielskim, niemieckim, rosyjskim (3)

Aktualny własny materiał informacyjny wysokiej jakości na temat regionu lub jego miejscowości (ogólnie) (2)

Materiały dostępne przez PTTK Legnica (2)

II.B. Infrastruktura turystyczna:

Hotele 5,4,3,2,1-gwiazdkowe, hostele, schroniska, kwatery zorganizowane – (za pierwsze dwa obiekty każdej kategorii) (2)

Hotel 5 - brak*

Hotel 4 - Qubus Hotel Legnica (2), Hotel Gwarna Legnica (2)*

Hotel 3 - Hotel Sękowski Legnica (2), Hotel Rezydencja Kopcza (2)*

Hotel 2 - brak*

Hotel brak

Hostele- Szkolne Schronisko Młodzieżowe Legnica (2), Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji w Piotrowicach (2)

Kwatery zorganizowane – Pensjonat pod Kosztanami Kochlice (2), Agroturystyka Piaskowy Las w Czerniakowicach (2)

Istniejąca oferta pakietowa hoteli z usługami turystycznymi (za pierwsze dwie oferty w różnych klasach) (1)

Zajazd u Beaty i Violetty, Hotel Iwanowscy w Prochowicach (1)

Qubus Hotel Legnica (1)

Restauracje z autentyczną kuchnią regionalną, (za pierwszy obiekt) (3)

Gospoda Gwarna w Legnicy (3)

Restauracje z autentyczną krajową kuchnią tradycyjną (za pierwszy inny obiekt) (2)

Mała Moskwa w Legnicy (2)

Inne restauracje (za pierwszy obiekt) (1)

Restauracja Wiatrak w Chojnowie (1)

Dodatkowe punkty za historyczne wnętrza restauracji (za pierwsze dwa obiekty) (1)

Restauracja Tivoli w Legnicy (1)

Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 22 (za pierwszą) (1)

Gospoda – Spiż w Legnicy (1)

Bistra, bary (za pierwszy obiekt) (1)

Bar Bistro w Legnicy (1)

Możliwość wynajęcia na miejscu autokaru, minibusa, samochodu (pierwsze dwie oferty) (2)

Wypożyczalnia samochodów Avis w Legnicy (2)

Wypożyczalnia budów Sorgan RENT-A-CAR (2)

II.C. Infrastruktura komunikacyjna:

Duży dworzec kolejowy na miejscu (za pierwszy) (3)

Dworzec kolejowy w Legnicy (3)

Inny* dworzec kolejowy na miejscu (za pierwszy) (2)

Dworzec kolejowy w Chojnowie (0)

Dworzec kolejowy w Miłkowicach (0)

Dworzec autobusowy na miejscu (za pierwszy) (2)

Dworzec PKS w Legnicy (2)

Dworzec PKS w Chojnowie (0)

Autostrada lub droga szybkiego ruchu w odległości mniej niż 20 km (pierwsze dwie) (4)

Autostrada A4 (4)

Droga ekspresowa lub droga główna krajowa w odległości mniej niż 10 km (za pierwsze dwie) (2)

Droga krajowa nr 94 (2)

Droga krajowa nr 3 (2)

Inne połączenie* bez utrudnień dla autokarów (za pierwsze dwa) (1)

Droga wojewódzka nr 364 (0)

Obecność komunikacji miejskiej, gminnej, regionalnej (2)

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Legnicy (2)

Miejski Zakład Komunikacji w Chojnowie (2)

Kursy nocne komunikacji miejskiej, gminnej, regionalnej (1)

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Legnicy (1)

Całodobowa oferta taxi na miejscu (1)

Radio-Taxi Legnickie Stowarzyszenie Taksówkarzy (1)

Postój taksówek w Chojnowie (1)

Stała oferta powozów, bryczek i inna retro (za pierwszą ofertę) (3)

Wynajem powozów konnych w Legnicy (3)

II.D. Promocja turystyczna:

Samodzielny udział regionu lub wchodzących w jego skład miejscowości, gmin lub obiektów w światowych prestiżowych targach turystycznych (za każde stoisko w roku do trzech) (3)

Międzynarodowe Targi Turystyczne ITB w Berlinie (3)

Samodzielny udział regionu lub innych podmiotów (jak wyżej) w krajowych targach turystycznych* (za każde stoisko do trzech) (2)

Międzynarodowe targi Turystyczne we Wrocławiu (2)

Kategoria III: Pozostała oferta czasu wolnego:

III.A. Instytucje Kultury

Teatr stały (za pierwszy obiekt) (3)

Teatr im Heleny Modrzejewskiej w Legnicy (3)

Kino stałe (za pierwszy obiekt) (2)

Kino Piast Legnica (2)

Kino Helios w Legnicy (0)

III.B. Atrakcje krajobrazowe:

Jeziora (zdatne do kąpieli, dostępne) ze szlakami pieszymi/rowerowymi (pierwszy akwen) (2)

Jeziro Kunickie (2)

Pomniki przyrody (za pierwsze dwa) (1)

Pomnikowe drzewa w Parku Śródmiejskim w Chojnowie (1)

Pomnikowe glazy narzutowe w Legnicy (1)

Pomnikowe drzewa znajdujące się przy II LO w Legnicy (0)

Wieża widokowe stale dostępne (za pierwsze dwie) (1)

Wieża Zamku Piastowskiego w Legnicy (1)

III.C. Oferta sportowa, edukacyjna i rekreacyjna:

Baseny kryte ogólnodostępne – (za pierwszy obiekt) (2)

Basen Delfinek w Legnicy (2)

Stała oferta kursów językowych ogólnodostępnych (za pierwszą ofertę) (2)

Szkoła języków obcych YEST w Legnicy (2)

Stale centra sportowe z ofertą ogólnodostępną (za pierwszy obiekt) (2)

Ośrodek sportu i rekreacji w Legnicy (2)

Stadiony sportowe (za pierwszy obiekt) (1)

Stadion Sportowy im. Orła Białego w Legnicy (1)

Szkoły i szkolenia sportowe ogólnodostępne (jeździeckie, lotnicze, inne) (pierwsze dwa) (1)

Szkoła jazdy konnej w Kunicach (1)

Lodowiska sezonowe* (za pierwszy obiekt) (1)

Ośrodek Sportu i Rekreacji: Lodowisko, ul. Sejmowa w Legnicy (1)

Kategoria IV: Inne czynniki wspierające turystykę kulturową:**IV. A. Instytucje w regionie:**

Obecność innej uczelni wyższej w regionie (za pierwsze dwie) (2)

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Legnicy (2)

IV.B. Oferta turystyki zdrowotnej w regionie:

Sanatoria i ogólnodostępne ośrodki rehabilitacji (punkty za pierwsze dwa obiekty)(2)

Ośrodek rehabilitacji dziennej w Legnicy (2)

Ośrodek rehabilitacyjno-leczniczy i szkoleniowy w Legnicy (2)

IV.C. Oferta turystyki biznesowej w regionie:

Całoroczne centra konferencyjne (za pierwszy obiekt) (3)

Letia Business Center (3)

IV.D. Oferta shoppingu w regionie:

Galeria zakupów o znaczeniu regionalnym (za pierwszy obiekt) (4) za jeden następny (2)

Galeria Piastów w Legnicy (4)

Galeria Gwiazdna w Legnicy (2)

Deptak handlowy (za pierwszy) (2)

ul. Górnicza we Wrocławiu (2)

IV.E. Zagraniczne Partnerstwa Miast i Regionów:

Istnienie zagranicznych związków partnerskich regionu lub jego miejscowości (pierwsze cztery) (1)

Wuppertal (Niemcy) (1)

Drohobycz (Ukraina) (1)

Blansko (Czechy) (1)

Roanne (Francja) (1)

Suma punktów:**Potencjalne cele turystyki kulturowej (kategoria I): 283 pkt.****Elementy obsługi turystycznej (kategoria II): 71 pkt.****Pozostała oferta czasu wolnego (kategoria III): 19 pkt.****Inne czynniki wspierające turystykę kulturową (kategoria IV): 21 pkt.****Razem za wszystkie kategorie: 394 punktów.****3. Interpretacja wyników analizy potencjału.**

W poniższej tabeli przedstawiono szczegółową punktację dla określonych kategorii. Porównanie uzyskanych punktów umożliwi określić wielkość potencjału powiatu legnickiego, zorientować się które typy atrakcji są główne oraz jakie są potencjalne szanse pozyskania jak największego grona turystów, zainteresowanych turystyką kulturową. Umożliwi także określenie silnych oraz słabych stron oferty miasta i mikroregionu. W dalszej części analizy przedstawiono bardziej szczegółową interpretację wyników oceny w rozbiciu na jej poszczególne aspekty.

Tabela 1. Punktacja ustalona w poszczególnych zakresach badania

Kategoria	Podkategoria	Uzyskane punkty	Maks. ilość punktów
I. Potencjalne cele turystyki kulturowej	I.A Zabytki, w tym:	123	475
	I.A. a. zabytki sakralne	59	122
	I. A. b. zamki i pałace	9	108
	I.A. c. inne zab. archit. i techniki	34	140
	I.A. d. obiekty militarne	4	18
	I. A .e. dodatkowe punkty	17	85
	I.B. Miejsca historyczne/znaczące	30	240
	I.B. a. Budowle hist. i monumenty	19	102
	I.B. b. Cmentarze historyczne	4	56
	I.B. c. Budowle współczesne	2	10
	I.C. Dzieła sztuki (pojedyncze)	5	72
	I.D. Muzea i Wystawy	25+23	115+90
	I.E. Eventy kulturowe	44	150
	I.F. Zakł. przemysłowe z ofertą turystyczną.	2	16
	I.G. Kul. znac.of. przyrodnicza	12	53
	I.H. Szlaki kulturowe	24	106
	RAZEM za kategorię I	283	1245
II. Elementy obsługi turystycznej	II.A. Informacja turystyczna	12	17
	II.B. Infrastruktura turystyczna	31	51
	III.C. Infrastr. komunikacyjna	23	32
	II.D. Promocja turystyczna	5	14
		Razem za kategorię II	71

Kategoria	Podkategoria	Uzyskane punkty	Maks. ilość punktów
III. Pozostała oferta czasu wolnego	III.A Instytucje kultury	5	12
	III.B. Atrakcje krajobrazowe	5	14
	III.C. Oferta sport., eduk., rekr.,	9	13
	Razem za kategorię III.	19	37
IV. Inne czynniki wspierające turystykę kulturową:	IV.A. Instytucje w regionie	2	15
	IV.B. Oferta turystyki zdrowotnej	4	16
	IV.C. Oferta turystyki biznesowej	3	11
	IV.D. Oferta shoppingu	8	11
	IV.E. Zagraniczne partnerstwa	4	4
	Razem za kategorię IV	21	57
SUMA	WSZYSTKIE KATEGORIE	394	1453

Wnioski z analizy

Suma punktów uzyskanych podczas waloryzacji w decydującej kategorii I wynosi **279**, co pozwala zaliczyć powiat legnicki do obszarów o dużym potencjale turystyczno-kulturowym, w pobliżu dolnej granicy tego przedziału. Zasoby materialne, wpływające na ocenę potencjału w najwyższym stopniu koncentrują się głównie w mieście powiatowym i w gminie Legnickie Pole. Znaczną ich część stanowią historyczne obiekty sakralne, jednakże nie pełniące wyłącznie funkcji religijnej. Dużą grupą walorów są pozostałe zabytki architektury - w tym obronnej - oraz techniki. Znaczącą część potencjału generują wystawy muzealne i pozostała aktywność muzeów, a także eventy kulturalne, w części o znaczeniu międzynarodowym i krajowym. Potencjał części walorów turystyczno-kulturowych (w tym zamków piastowskich) nie jest w pełni wykorzystany.

Miasto Legnica jak również pobliskie gminy posiadają w miarę dobrze rozwiniętą komunikację. Przez powiat przechodzi najdłuższa z polskich autostrad, A4, łącząca Zgorzelec (Drezno) i Berlin z Wrocławiem, a dalej Górnym Śląskiem, Krakowem i wschodnią granicą państwa. Pozostałymi ważnymi szlakami komunikacji kołowej są: droga krajowa nr 94, w relacji podobnej do autostrady A4 (Zgorzelec – Tarnów), droga krajowa nr 3, w relacji Świnoujście – Szczecin - Gorzów - Zielona Góra - Jakuszyce oraz droga wojewódzka nr 364, łącząca Legnicę z Gryfowem Śląskim. Legnicka komunikacja miejska oraz podmiejska posiadają liczne i często eksploatowane połączenia, z kolei oferta PKS łączy zarówno miejscowości powiatu, jak również miasta powiatu z miejscowościami położonymi dalej w regionie i kraju (a Legnicę także z kilkoma miastami poza granicą Polski). Na obszarze powiatu funkcjonują trzy czynne dworce PKP, z których legnicki zalicza się do większych węzłów pasażerskich, z połączeniami krajowymi (m.in. Zielona Góra, Kłodzko, Wrocław) i w części międzynarodowymi (Niemcy: Berlin, Dresden). Przez obszar przebiega także funkcjonująca do dziś zabytkowa linia kolejowa nr 137, łącząca Legnicę z Katowicami.

Jednym z podstawowych problemów w dziedzinie organizacji turystyki jest słabo rozwinięta promocja walorów turystycznych powiatu ziemskiego legnickiego. Może to być spowodowane przeświadczeniem o silnej koncentracji walorów w mieście powiatowym oraz faktyczną aktualną dominacją Legnicy jako ośrodka turystycznego. W Legnicy – siedzibie obu samorządów powiatowych znajdują się wszystkie trzy działające punkty informacji turystycznej, podczas gdy w innych miejscowościach nie działa ani jeden.

Turystyczne portale i strony internetowe (utrzymane na dobrym poziomie i dysponujące aktualnymi danymi) przekazują podstawowe informacje na temat walorów i wydarzeń, jednak także koncentrują się na mieście powiatowym. Gorzej należy ocenić fizyczne oznaczenie przestrzeni turystycznej: nawet w samej Legnicy, gdzie większość zabytków i innych atrakcji

znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie centrum, brakuje oznaczeń oraz tablic z informacjami o samych obiektach i ich historii. Podmiotem skutecznie promującym miasto i region jest Muzeum Miedzi, niezależnie od nazwy pełniące także funkcje muzeum regionalnego, które posiada cztery oddziały w samej Legnicy i w Legnickim Polu. W promocji turystycznej tylko niewielkie odbicie znajduje atrakcyjność przyrodnicza i zasoby kulturowe pozostałych gmin powiatu ziemskiego, w tym obydwu pól bitewnych i historycznych zamków.

Oferta przewodnictwa miejskiego istnieje tylko w Legnicy, jednak jest ona słabo obecna w informacji turystycznej poszczególnych. Nawet w przypadku muzeów informacje o możliwości zwiedzania z przewodnikiem można uzyskać jedynie w rozmowie telefonicznej.

Analizowany obszar posiada dużą ilość szlaków rowerowych, o których istnieniu jednak także brak szerzej dostępnej informacji, ich przebieg nie jest także oznaczony fizycznie na terenie miasta i sporadycznie oznaczony poza jego granicami. Obecność ważnego kombinatu przemysłowego - KGHM mogłaby przyciągać znaczną liczbę turystów zainteresowanych industrialnymi wątkami kultury. Jednak znaczącym ograniczeniem w tej dziedzinie jest fakt dostępności zakładów (w tym legnickiej huty miedzi) tylko sezonowo, i brak uzupełnienia oferty o elementy inne niż zwiedzanie (np pokaz, prelekcja, prezentacja – inne mikroeventy) Atutem powiatu legnickiego jest obecność kilku rezerwatów przyrody, dobrze zagospodarowane tereny zielone otaczające wsie oraz mniejsze miejscowości. Jednak i w tym zakresie brak ukierunkowanej promocji, nie istnieją także pakiety dla turystów chcących połączyć wypoczynek ze zwiedzaniem kulturowych atrakcji obszaru.

Infrastruktura turystyczna jest na stosunkowo dobrym poziomie. Badanie wykazało istnienie dobrze rozwiniętej bazy noclegowej oraz gastronomicznej, zarówno w centrum powiatowym, jak i w mniejszych miejscowościach, w tym także w atrakcyjnym otoczeniu przyrodniczym. Jednak w ramach oferty hotelowej brak obiektów najwyższej kategorii (co nie jest szczególnie istotnym ograniczeniem) ale również hoteli jedno- i dwugwiazdkowych, co w znacznie większym stopniu ogranicza możliwość zbudowania oferty dla masowego turysty. W powiecie funkcjonuje spora liczba pensjonatów i kwater prywatnych. Większość ośrodków noclegowych prowadzi restauracje albo innego rodzaju miejsca żywienia. Baza gastronomiczna jest dość zróżnicowana i równomiernie rozmieszczona: w Legnicy i okolicach turysta znajdzie zarówno wykwintne restauracje i puby, jak pizzerie, bary i kawiarnie. istnieje także jedna restauracja z kuchnią regionalną. Większość lokali jest czynna do godziny 22, jednak kilka restauracji otwartych jest nawet do godziny 24-tej.

Oferta kulturalna koncentruje się w samej Legnicy. Składają się na nią: dobrze funkcjonujący, znany z dużej aktywności premierowej i angażowania społeczności lokalnej Teatr im. H. Modrzejewskiej, kina posiadające stosunkowo bogaty repertuar. Oraz sezonowo organizowane koncerty i inne widowiska muzyczne. Ofertę uzupełniają cykliczne imprezy kulturalne.

Postulaty w odniesieniu do rozwijania oferty:

W celu ożywienia ruchu turystycznego, ukierunkowanego na walory dziedzictwa kulturowego i uczestnictwo w imprezach o charakterze kulturalnym konieczne jest podjęcie kilku grup działań: Należą do nich:

1. Znaczna intensyfikacja promocji turystycznej, w warunkach połączenia sił i środków obydwu powiatów i koordynacji przedsięwzięć. W szczególności powinno to dotyczyć obecności na targach turystycznych w Polsce (m.in., obok wrocławskich - także w Poznaniu), a także na regionalnych imprezach targowych w pogranicznych regionach Niemiec i Czech oraz rozwinięcie informacji turystycznej w Internecie.
2. Działania w zakresie organizacji produktów turystycznych, w szczególności pakietów turystycznych związanych z miejscami (Legnica, Legnickie Pole, Warmatowice)

oraz pakietów okolicznościowych, tworzonych i oferowanych na okres trwania eventów. Konieczne jest fizyczne oznaczenie wszystkich ważniejszych szlaków kulturowych, w tym oznaczenie powiatowego odcinka Via Regia i Drogi Świętego Jakuba oraz Szlaku Polskiej Miedzi, a także lokalnego Szlaku Bitwy Pod Legnicą i tematycznej (wirtualnej) trasy miejskiej „Śladami Małej Moskwy” i pełniejsze oznaczenie oraz opisanie obiektów legnickiej turystycznej trasy miejskiej. Podobna trasa miejska (o charakterze ogólnohistorycznym) mogłaby zostać wyznaczona w Chojnowie. W przypadku szlaku militarnego (Bitwy Legnickiej) i miejskich tras legnickich zalecane byłoby ich zorganizowanie w postaci materialnej, top jest wprowadzenie koordynatora odpowiedzialnego za monitoring oznaczeń, aktualizację oferty, ożywienie szlaków za pomocą przewodnictwa i cyklicznych imprez oraz za aktywną dystrybucję informacji o nich np. w postaci newsletterów i dedykowanych im portali internetowych. Taką rolę mógłby na zlecenie samorządów pełnić jeden z legnickich punktów informacji turystycznej albo wyspecjalizowana komórka Muzeum Miedzi.

3. Szersze wprowadzenie możliwości turystyki rowerowej w regionie. Szlak: Polskiej Miedzi, Dookoła Legnicy oraz Szlak Bitwy Legnickiej, obok dokładnego oznaczenia tras rowerowych powinny zostać zaopatrzone w ważniejszych punktach o stanowiska do pozostawiania i zabezpieczenia rowerów. Przynajmniej w jednym punkcie (najlepiej na skrzyżowaniu przynajmniej dwóch z tych szlaków) można by zlokalizować wypożyczalnię rowerów, czynną przez cały sezon turystyczny. Zdecydowanie lepszym rozwiązaniem byłoby umożliwienie oddania wypożyczonych rowerów w innym miejscu, na przykład na miejscu końcowym szlaku – przy Muzeum Bitwy Legnickiej. Umożliwiłoby to rozwinięcie oferty aktywnej turystyki rodzinnej, powiązanej z elementami edukacji historycznej. Stopniowo, w miarę oznaczania szlaków tematycznych, mogłyby być urządzane na terenie powiatu kolejne miejsca dla odbioru i pozostawiania rowerów, co tworzyłoby krok po kroku sieć tras aktywnej turystyki kulturowej. Nic nie stoi na przeszkodzie, żeby takie działania realizować we współpracy z innymi samorządami, na przykład powiatu lubińskiego (Szlak Polskiej Miedzi) i jaworskiego. Dla przeprowadzenia takiego zamierzenia mogłaby zostać powołana organizacja turystyczna, luźny klaster turystyczny lub lokalna grupa działania.
4. Mikroregion legnicki mógłby włączyć się w aktywne działania na rzecz ożywienia turystyki tematycznej - indywidualnej i zorganizowanej. Najlepszym sposobem jest współpraca z partnerami (m.in., koordynatorami oraz samorządami) w ramach polskich odcinków szlaków Via Regia i Droga Świętego Jakuba. Godne zalecenia byłoby także podjęcie starań o stworzenie – we współpracy z Wrocławiem, powiatem kłodzkim, wałbrzyskim i kilkoma innymi – Dolnośląskiego Szlaku Industrialnego, którego jedną z kluczowych atrakcji mogłaby być turystyczna oferta KGHM i towarzyszące jej ekspozycje i prezentacje.
5. W dziedzinie turystyki eventowej należałoby znacznymi środkami wesprzeć organizację i promocję Biwaku Historycznego w Warmątowicach, a także doprowadzić do wykreowania cyklicznego eventu historycznego, dedykowanego tematyce Bitwy na Legnickim Polu.

W dziedzinie infrastruktury turystycznej podjąć starania o pozyskanie inwestora, który w Legnicy lub w gminie Legnickie Pole otworzyłby ekonomiczny hotel jednogwiazdkowy lub dwugwiazdkowy, i tym samym zappełnił lukę w ofercie noclegowej mikroregionu.

4. Legnica i powiat legnicki jako destynacja turystyki kulturowej.

Miasto Legnica oraz otaczające je gminy posiadają szereg atutów, istotnych w rozwijaniu szeregu form współczesnej turystyki kulturowej. Oferta większości z nich znajduje się aktualnie z stanie zalążkowym, jednak powoli się rozwija. Poniżej zostaną

opisane potencjalne walory i systemy organizujące te formy turystyki kulturowej, których potencjał na analizowanym terenie jest największy. Są to: turystyka dziedzictwa kulturowego, muzealna, tematyczna, studyjna, miejska, militarna, etniczna, industrialna, popularna turystyka eventowa oraz turystyka religijna.

4a. Klasyczna turystyka kulturowa (turystyka kultury wysokiej)

Turystyka dziedzictwa kulturowego

Na analizowanym obszarze znajduje się szereg znaczących zabytków historii architektury, z których jeden posiada status Pomnika Historii (wpisany na tę listę w 2004 roku). Jest to pobenedyktyński **zespół klasztorny w Legnickim Polu**. Miejsce jego lokalizacji upamiętnia ważną dla historii tej części Europy bitwę, do której doszło w Legnickim Polu pomiędzy armią mongolską oraz polsko-śląsko-niemieckimi wojskami dowodzonymi Henryka II Pobożnego w 1241 roku. Pomimo klęski wojsk chrześcijańskich i śmierci ich wodza Mongołowie zrezygnowali z kontynuowania marszu w głąb Europy i skierowały się na południe, opuszczając wkrótce Śląsk. Dzięki staraniom najwybitniejszych artystów turysta może podziwiać cenne dzieła architektury i sztuki, reprezentujące typowe elementy późnego baroku śląskiego. Kompleks sakralny, ufundowany pierwotnie przez świętą Jadwigę Śląską, matkę poległego księcia, jest obecnie jedną z lepiej rozpoznawalnych wizytówek regionu. W bezpośrednim otoczeniu obiektu znajdują się inne cenne zabytki, w tym średniowieczny kościół św. Trójcy (dziś miejsce ekspozycji muzealnej), przykościelny cmentarz oraz barokowy ogród klasztorny. Obiekt od kilku lat pełni funkcję sanktuarium, a w czerwcu bieżącego roku ma otrzymać tytuł Bazyliki Mniejszej. Tym samym stanie się połączeniem walorów historycznych, artystycznych oraz religijnych. Turysta zainteresowany dziedzictwem kulturowym znajdzie także szereg atrakcji w samej Legnicy, na pierwszym miejscu mauzoleum piastowskie w **kościelcu Św. Jana**, z grobem ostatniego potomka dynastii, która stworzyła polską państwowość: Jerzego Wilhelma, księcia legnicko-brzeskiego.

Turystyka muzealna

Na obszarze powiatu funkcjonuje pięć obiektów muzealnych, z czego cztery są oddziałami legnickiego Muzeum Miedzi, natomiast ostatni mieści się w Chojnowie. Muzeum Miedzi posiada bogatą ofertę muzealną. Jego siedziba i główna część ekspozycji w centrum miasta zajmuje barokowy budynek kurii dawnych opatów lubiąskich. Mieści się tu m.in. wystawa stała o dziejach Legnicy zatytułowana „Legnica. In ictu oculi” („w mgnieniu oka”).

Kolejny oddział muzeum zlokalizowany jest po drugiej stronie ulicy, w budynku dawnej Akademii Rycerskiej, w XVIII wieku będącej elitarną szkołą dla młodzieży szlacheckiej o wyznaniu katolickim i protestanckim. Wystawa stała szczegółowo opowiada i wizualizuje genezę i dzieje budowli oraz historię samej szkoły.

Ekspozycja Muzeum Bitwy w Legnickim Polu (otwarta w roku 1991) poświęcona jest w całości temu wydarzeniu sprzed niespełna ośmiuset lat. Znajduje się ona w kościelcu p.w. Św. Trójcy. Według legendy świątynia powstała dokładnie w miejscu, w którym po bitwie znaleziono ciało Henryka II Pobożnego, a następnie pochowano jego żołnierzy. W organizacji wystawy opierano się przede wszystkim na źródłach i przekazach ikonograficznych.

Ostatni z oddziałów legnickiego muzeum znajduje się na terenie Zamku Piastowskiego: jest nim dawna kaplica zamkowa p.w. św. Benedykta i św. Wawrzyńca, wzniesiona z cegły w układzie wendyjskim. Obiekt jest udostępniany tylko sezonowo, a ekspozycja jest rekonstrukcją niegdysiejszej kaplicy. Do wystaw stałych zalicza się także plenerowa ekspozycja Lapidarium. Wystawy czasowe Muzeum posiadają bardzo różnorodną tematykę, od historii regionu po fenomeny współczesnej sztuki. Muzeum organizuje wernisaże oraz spotkania tematyczne, noc muzeów. W jego stałej ofercie znajdują się również lekcje

muzealne organizowane na zamówienie dla grup szkolnych i dla większych grup zwiedzających,

Odrębna placówka muzealna działa w Chojnowie i mieście się w przebudowanym budynku dawnego zamku. Wystawy stałe muzeum obrazują dzieje miasta i mikroregionu, wystawy czasowe poświęcone są tak aspektom historycznym, jak i bieżących wydarzeniom kulturalnych.

Wszystkie muzea i oddziały można zwiedzać z przewodnikami.

4b. Turystyka edukacyjna

Turystyka studyjna

Omawiane terytorium posiada bogatą historię oraz dobrze rozwiniętą ofertę muzealną i szereg znaczących miejsc (historyczne pole bitwy w Legnickim Polu) i zabytków związanych z dziejami całego regionu dolnośląskiego (zamek w Legnicy, mauzoleum piastowskich książąt w kościele Św. Jana, w nim m.in. sarkofag ostatniego śląskiego Piasta, Jerzego Wilhelma, księcia legnicko-brzeskiego(+ 1675). Dobrze zbadane są także dzieje poszczególnych rodów zamieszkujących te ziemie, począwszy od piastowskich książąt, aż po przedstawicieli znanych rodów pruskich. Wszystko to czyni teren powiatu potencjalnym miejscem wypraw studyjnych, dedykowanych regionowi dolnośląskiemu jako odrębnej destynacji. Dodatkową inspiracją dla skierowania zwolenników takich wypraw właśnie do Legnicy jest wątek powojennej obecności w mieście i okolicach wojsk radzieckich, w szczególności ich sztabu. Interesującym projektem służącym regionalnej turystyce studyjnej mogłaby być oferta zwiedzania ukazująca różnice pomiędzy publicznym budownictwem niemieckim (przedwojennym) oraz radzieckim i polskim z okresu PRL.

Turystyka tematyczna (po szlakach)

Wśród ważniejszych szlaków tematycznych przebiegających przez powiat są: średniowieczny szlak handlowy Via Regia wraz z odnogą Drogi Świętego Jakuba oraz dolnośląska pętla Szlaku Cysterskiego (bez sakralnych obiektów szlaku). W Legnicy i otaczających ją gminach wyznaczono także szereg eksploatujących wątki kulturowe lokalnych i ponadlokalnych szlaków turystycznych (funkcjonujących z postaci tras wirtualnych), w znacznej części dobrze przystosowanych do turystyki pieszej oraz rowerowej. Ważniejsze z nich to Szlak Bitwy pod Legnicą w 1241 roku, Szlak Polskiej Miedzi oraz Szlak dookoła Legnicy.

Pierwszy z wymienionych systemów, Via Regia - to szlak historyczny, prowadzący z Hiszpanii aż do miejscowości na terenie Ukrainy. Od początków swojego istnienia jako szlak handlowy był przestrzenią rozwoju kontaktów państw europejskich przez które przechodził. Miasta leżące na tejtrasie rozwijały się dynamicznie ze względu na dobrze prosperujący handel. Szlak pokrywa się dziś z jedną z głównych odnóg szlaku pielgrzymkowego św. Jakuba, prowadzącej do Santiago de Compostela w Hiszpanii. Wyznaczone są w ramach szlaku jego odcinki od Góry św. Anny, przez Opole, Wrocław Legnicę, Lubań i Zgorzelec. W przestrzeni Szlaku Cysterskiego Legnica znajduje się pomiędzy kluczowymi zespołami pocysterskimi w Lubiążu i Krzeszowie, jednak na terenie powiatu nie ma obiektów tego systemu.

Lokalny Szlak Bitwy pod Legnicą, jest trasą typowo spacerową o długości około 12 km. Przebiega przez znaczną część miasta Legnica, by następnie - przez Bartoszów - dotrzeć do Legnickiego Pola. Najciekawszymi obiektami są Muzeum Bitwy w Legnickim Polu oraz tutejszy kościół p.w. św. Jadwigi Śląskiej, wraz z pobenedyktyński kompleksem klasztornym. Długość trasy kolejnego wspomnianego systemu: Szlaku Polskiej Miedzi, wynosi w sumie 112 km - łączy ona miasta, w których funkcjonują kopalnie eksploatujące dziś lub w przeszłości złoża metali kolorowych. Szlak przebiega od dawnego ośrodka wydobywania

miedzi i złota w Złotoryi, przez centralną część Legnicko- Głogowskiego Okręgu Miedziowego, a następnie do Głogowa. Na trasie znajdują się między innymi: Krotoszyce, Legnica, Lubin, Szklary Górne, Jędrzychów, Polkowice, Komorniki, Żuków i Dobiszów. Krajobraz w przestrzeni szlaku jest typowo nizinny, obszar nie jest za bardzo urozmaicony krajobrazowo, niektóre odcinki przebiegają przez lasy. Na szlaku turysta znajduje interesujące obiekty zabytkowe, zlokalizowane przede wszystkim w okolicy Legnicy i Głogowa. Szlak jest odpowiedni przede wszystkim dla turystyki pieszej i rowerowej.

Ostatni wymieniony system, Szlak dookoła Legnicy, o łącznej długości 79 km, przebiega przez miejsca ważnych wydarzeń historycznych: bitwy pod Legnicą oraz bitwy nad Kaczawą z roku 1813. Na jego trasie znajdują się także obszary o dużych walorach przyrodniczych. Do propozycji wędrowki pieszej można jeszcze zaliczyć wirtualny Szlak Tatarów oraz Szlak Wygasłych Wulkanów. Stosunkowo nowym interesującym systemem zwiedzania, przeznaczonym dla turystów miejskich jest legnicka oferta „Śladami Małej Moskwy”, powiązana ze stacjonującymi na obszarze powiatu legnickiego, wojskami radzieckimi a nawiązująca do tytułu znanego filmu. Wycieczka tą trasą pozwala na konfrontację z powojennymi dziejami miasta (od roku 1945 do 1993) oraz zapoznanie się z głównymi budowlami pozostawionymi przez Północną Grupę Wojsk Armii Radzieckiej. Listę szlaków i tras turystycznych dopełnia kilkanaście szlaków rowerowych (lokalnych, regionalnych, krajowych oraz międzynarodowych). Duża liczba oraz różnorodność szlaków stanowią znaczący atut regionu, w którym turyści o różnych zainteresowaniach i preferencjach mogą wybrać dogodną dla siebie tematykę i formę zwiedzania.

4c. Powszechna turystyka kulturowa

Turystyka militarna

Atuty i potencjalne cele wypraw turystyki militarnej tworzą w pierwszym rzędzie miejsca dwóch ważnych wydarzeń o charakterze militarnym: Bitwy wojska śląsko-niemieckiego z Mongołami pod Legnicą (na Legnickim Polu) w roku 1241 oraz bitwy prusko-francuskiej nad rzeką Kaczawą z 26 sierpnia roku 1813, w okolicy Warmatówic (gmina Krotoszyce). W pierwszym przypadku poważnym wzmocnieniem istniejącej oferty jest funkcjonujące muzeum Bitwy na Legnickim Polu w tejże miejscowości, eksploatujące (także z wykorzystaniem oryginalnych znalezisk) tematykę bitwy i jej historycznego kontekstu, a także funkcjonujący już system zwiedzania w otwartym terenie: Szlak Bitwy pod Legnicą. Bitwa nad Kaczawą mogłaby zostać przywrócona powszechnej świadomości za pomocą podobnego szlaku, z oznaczeniem i wyeksponowaniem miejsc kluczowych dla przebiegu bitwy, a także przez stworzenie osobnej tematycznej wystawy w pobliżu miejsc jej przebiegu (w Warmatówicach lub Krotoszycach) lub choćby w Legnicy, w ramach ekspozycji Muzeum Miedzi. Kulminacyjnym momentem rocznej eksploatacji tego wątku historii militarnej mógłby być promowany z większym udziałem samorządu powiatowego biwak historyczny w Warmatówicach. Ta oferta mogłaby być jednym z elementów oferty dla turystyki etnicznej Niemców, opisanej na innym miejscu tej analizy.

Inną grupę turystów militarnych może z kolei zainteresować powojenna historia Legnicy jako jednej z najważniejszych baz Armii Radzieckiej w naszej części Europy. Istniejąca trasa tematyczna („Śladami Małej Moskwy”) mogłaby być uzupełniona wyodrębnioną wystawą stałą poświęconą militarnemu aspektowi obecności tych jednostek, urządzoną w jednym z budynków wykorzystywanych przez Muzeum Miedzi, lub (lepiej) w jednym z miejsc historycznie powiązanych z radziecką obecnością. Do eksploatacji tego wątku należy włączyć dawne militarne lotnisko radzieckie w Krzywej (gmina Chojnów) wraz z osiedlem należącym kiedyś do niego osiedlem dla rodzin wojskowych. Uzupełniającym obiektem w takiej ofercie mógłby być jeden z zachowanych zamków piastowskich, także wraz z odpowiednią wystawą na temat grodów, zamków i innych fortyfikacji ziemi

legnickiej, w tym pozostałości murów obronnych w samej Legnicy, m.in. bramy Chojnowska i Głogowska.

Turystyka miejska

Zdecydowanie największa koncentracja i zróżnicowanie potencjalnych atrakcji cechuje samą Legnicę, jednak turysta miejski znajdzie szereg interesujących obiektów także w Chojnowie i w Prochowicach. W stolicy powiatu oferta turystyki miejskiej jest zorganizowana na stosunkowo dobrym poziomie: Legnica oferuje kilka tras miejskich, rozpoczynających się w centrum miasta i prowadzących w bardziej odległe jego rejony. Zamek Piastowski w Legnicy wraz z pobliską Wieżą Głogowską, jakkolwiek służy jako siedziba instytucji nie związanych z turystyką, może być zwiedzany. Często odwiedzana przez turystów jest również gotycka katedra p.w. św. Pawła i Piotra, powstała pod koniec XIV wieku, a to ze względu na różnorodność architektoniczną oraz bogaty wystrój wnętrza. Turyści mogą być również zainteresowani dawną Akademią Rycerską, jak również ekspozycją historyczną dotyczącą jej dziejów. W krajobrazie kulturowym miasta najbardziej wyróżniają się budowle sakralne (w tym wypełniony pamiątkami historii kościół Św. Jana). Jednak zwiedzając Legnicę nie należy pominąć rzadkiego w Polsce typu walorów - dawnych zabudowań służących wojskom radzieckim. Kompleksy koszarowe znajdują się przy każdej drodze wylotowej z miasta, a swoim wyglądem przedstawiają typowe miasteczka wojskowe. Bogata oferta gastronomiczna i noclegowa powinna sprostać oczekiwaniom nawet wymagającego turysty. W mieście funkcjonują także centra kulturalne i sportowe, przez co zagospodarowanie czasu wolnego turysty poza zwiedzaniem nie przedstawia większego problemu. Na turystów zainteresowanych shoppingiem czeka urozmaicona oferta 3 galerii handlowych, jednak brak w niej sklepów z oryginalnymi produktami regionalnymi. Do oferty miejskiej turystyki w Legnicy (być może jako jej element kluczowy i ośrodek koordynacyjny) powinno być włączone Muzeum Miedzi, oferujące stałą wystawę na temat historycznego rozwoju miasta.

Także w pozostałych dwóch miastach powiatu znajdują się obiekty zabytkowe, w tym zamki miejskie. Zamek w Chojnowie mieści muzeum, przez co tworzy naturalne centrum i punkt węzłowy dla ewentualnego lokalnego produktu turystycznego. Znaczącym zabytkiem Chojnowa jest także jego monumentalny gotycki kościół parafialny. Zamek w Prochowicach mógłby pełnić podobną funkcję, jednak dla nadania mu znaczenia jako atrakcji turystycznej konieczna byłaby jego odbudowa i wprowadzenie oferty przez aktualnego właściciela.

Popularna turystyka eventowa

W ponad stutysięcznej Legnicy w okresie całego roku organizowana jest duża liczba imprez kulturalnych. Kilka z nich ma rangę międzynarodową lub krajową, pozostałe mają zasięg regionalny oraz lokalny. Do najważniejszych należy Międzynarodowy Przegląd Form Złotniczych „Srebro”. Interesującym eventem jest także kilkudniowe Międzynarodowe Spotkanie Kultur Mniejszości Narodowych i Etnicznych „Europa bez granic”. Jego celem jest nawiązywanie współpracy i zmniejszanie uprzedzeń w stosunku do poszczególnych mniejszości etnicznych. Wśród wydarzeń ogólnopolskich wyróżnia się Ogólnopolski Festiwal Piosenki Ekologicznej „Ekopiosenka”, organizowany od ponad 10 lat ze stale rosnącą liczbą wykonawców (w roku 2013 – 60 zespołów). Magnese turystycznym o ograniczonym zasięgu może być także Ogólnopolski Festiwal Piosenki o nagrodę im. Anny Jantar ma, organizowany dla młodych adeptów wokalistyki. W lecie turystów mogą przyciągnąć Letnia Akademia Filmowa lub (oferujący aktywne spędzenie czasu w powiązaniu z walorami kulturowego dziedzictwa) Rodzinny Rajd św. Jadwigi do Legnickiego Pola. Do ważnych imprez należą również odbywające się w każdym roku Dni miasta Legnica, na które składają się m.in. koncerty znanych muzyków.

Turystyka etniczna

Legnica oraz jej okolice przez długi okres w historii były zamieszkiwane przez przedstawicieli narodowości niemieckiej a w swoich najnowszych dziejach także przez grupę ludności rosyjskiej i innych krajów Związku Radzieckiego. W mieście – obok zabytków piastowskich - jest szereg zabytków oraz budowli publicznych nawiązujących do czasów habsburskich i pruskich (w tym gmach Akademii Rycerskiej, dworzec Kolei Dolnośląskiej, budynek Teatru Dramatycznego), a także spora ilość obiektów związanych z obecnością Północnej Grupy Wojsk Armii Radzieckiej, której sztab mieścił się w Legnicy. Te ostatnie są one w części dostępne, choć wiele z nich jest przebudowywanych na mieszkania. Sentyment, osobiste wspomnienia oraz przynależność narodowa, sprowadzają Niemców i Rosjan do miejsc, w których mieszkali jako dzieci, wychowywali się lub odbywali służbę wojskową przez dłuższy okres czasu. Również potomkowie ludności niemieckiej zamieszkującej obecny powiat legnicki przed rokiem 1945 przyjeżdżają tu w ramach poszukiwania korzeni czy nawet systematycznych badań nad historią swoich rodzin. Ten rodzaj turystyki nie jest jak dotychczas wspierany przez lokalne instytucje i organizacje, turyści wszystko robią przede wszystkim na własną rękę. Ze względu na ten potencjał tkwiący w najnowszej historii w regionie powinno się rozwijać w większym stopniu tę formę turystyki kulturowej. Elementami wsparcia może być utworzenie wystawy tematycznej w muzeum, wyznaczenie tras „etnicznych” na terenie miasta, a nawet powiatu, łączących obiekty znaczące dla danej grupy i mające biograficzne powiązania z bardziej znanymi członkami tych społeczności, a także przygotowanie materiałów w językach niemieckim i rosyjskim. Turystyka etniczna w regionie legnickim może przyczynić się nie tylko do rozwoju obszaru ale również bardziej rozwinąć współpracę i partnerstwa poza granicami Polski.

Turystyka obiektów przemysłowych i technicznych

Główną potencjalną atrakcją jest wielki zakład KGHM Polska Miedź. Przedsiębiorstwo funkcjonuje w regionie od roku 1961 i w decydującej części tworzy jego potencjał gospodarczy. Prócz legnickiego Muzeum Miedzi, oferującego stałą wystawę eksploatującą temat turyści interesujący się tą problematyką mogą skorzystać z oferty ponadlokalnego Szlaku Miedzi, łączącego miejscowości związane z eksploatacją rud. Ograniczona czasowo oferta zwiedzania (sezonowa, w okresie wiosenno-letnim) zakładów i sporadyczne możliwości zwiedzania samych kopalni miedzi mogłyby być zorganizowane na regularnej bazie, we współpracy z kombinatem. Taka koordynowana oferta, łącząca regularne możliwości odwiedzin w legnickiej hucie (lub/i kopalni na terenie sąsiednich powiatów) np. w wyznaczony jeden dzień w tygodniu - plus zamówienia grupowe) jest w stanie przyciągnąć wielu turystów. Adresatami oferty zwiedzania mogą być przede wszystkim (jak dotychczas) grupy młodzieży szkolnej, a także zorganizowane grupy dorosłych. Zwiedzanie huty, w tym obserwacja elementów procesu obróbki, a także prelekcja lub prezentacja na temat procesów przetwarzania wydobytych rud mają znaczne walory edukacyjne. Szerzej rozreklamowana oferta zakładu przemysłowego przyciągnęłaby większą liczbę chętnych. Udostępnione do zwiedzania kopalnie mogłyby także docelowo wejść – i to jako jeden z najważniejszych magnesów turystycznych - w skład materialnego dolnośląskiego szlaku przemysłu i techniki.

Turystyka religijna

Legnica jest od roku 1992 siedzibą katolickiej diecezji. Związane z tym faktem regularne uroczystości religijne, a także diecezjalne pielgrzymki i nabożeństwa o większej skali przyciągają większą grupę wiernych z terenu biskupstwa. Naturalnym centrum tej formy wypraw staje się legnicka katedra. W pozostałych miastach i wsiach powiatu znajduje się również znaczna liczba budowli sakralnych, wzniesionych od średniowiecza po czasy powojenne. Najcenniejszą z nich jest XV-wieczny kościół parafialny w Chojnowie.

W powiecie obok kościołów rzymskokatolickich funkcjonują duże świątynie obrządku unickiego (bizantyjsko-ukraińskiego) i wyznania ewangelicko-augsburskiego (luterńskiego) i prawosławnego, zbory wyznania ewangelicko-metodystycznego, zielonoświątkowego, Świadców Jehowy oraz żydowski dom modlitwy z cmentarzem. Różnorodność historycznych i aktualnie obecnych wyznań jest atutem turystycznym opisywanego obszaru. We współpracy z przedstawicielami wyznań i religii (jako gospodarzy i ewentualnych prelegentów) mógłby on zostać wykorzystany na użytek oferty turystycznej – na przykład na drodze stworzenia trasy miejskiej o profilu ekumenicznym i o charakterze edukacyjnym. W okresie Bożego Narodzenia w legnickich kościołach organizowane są liczne koncerty kolędowe. Możliwe byłoby rozszerzenie skali tych aktywności poza region, m.in. przez organizację na bazie istniejącego potencjału chórów festiwalu kolędowego dla Dolnego Śląska lub całego kraju, w powiązaniu z okolicznościową wystawą (np. geneza polskich i niemieckich pieśni kościelnych, z których kilka powstało w Legnicy) oraz z przyznawaniem nagrody. Podniesienie kościoła w Legnickim Polu do rangi bazyliki i rozwinięcie tu kultu jego założycielki, świętej Jadwigi Śląskiej, powinno podnieść rangę całego mikroregionu jako destynacji turystyki religijnej i – być może – znacząco rozszerzyć jej skalę.